

Terveempi Onkivesi ry:n toimenpidepyyntö veneilyreitit ruoppaamisesta Linnansalmelta Lahdenperälle.

2/81.810/2019

TEKLA § 29

Terveempi Onkivesi ry on esittänyt tekniselle lautakunnalle, että lautakunta ryhtyy selvittämään veneilyreitit ruoppaamista Lapinlahden kirkonkylällä välillä Linnansalmi-Lahdenperä. Kriittiset paikat ovat siltojen alukset ja ns. Kunnanrannan kohta.

Kuluneena kesänä 2018 veneilijöillä on ollut vaikeuksia päästä isolle vesistölle veneiden potkuriensa osuessa pohjamutaan. Terveempi Onkivesi ry:n tietojen mukaan ruoppaustoiminta asian parantamiseksi on tehty jo vuosia sitten, mutta hanke on jäänyt kesken.

Kyseisellä paikalla ei ole Lapinlahden kirkonkylän kaavoissa mitään virallista veneväylää. Varsinainen virallinen laiva/veneväylä (maakuntakaavaan merkitty) alkaa vasta Väärnin satamasta. Suurijoelta on aikoinaan uitettu tukkeja Lahdenperän kautta Linnansalmelle saakka, viimeisimmät uitot lienevät tapahtuneet joskus 1940/1950-luvulla. Silloin on myös järven pinta ollut nykyisiä lukemia korkeammalla ja 5-tie kulki Lahdenperän kautta, jolloin nykyistä Salonsaaren siltaa ei ollut.

Lapinlahden kunta ja Pohjois-Savon Ympäristökeskus ovat aikoinaan 1990-luvulla yhdessä teettäneet ja kustantaneet rantojen kunnostamista Lapinlahden kirkonkylän alueella ruoppaamalla rantojen viereistä vesialuetta. Ruoppauskohteina ovat olleet Linnansalmen itäranta Linnanniementien kohdalla, Kunnanranta Alapintien päässä, ns. Kettusen ranta Mykkäläntien päässä ja rannat 5-tien kahta puolta nykyisen Paloaseman ja Teknologiatalon kohdilla.

Tarkoituksena on ollut lähinnä saada omakotialueiden rannat viihtyisämmiksi asukkaiden virkistyskäyttöön. Nykyisin ei enää tällaisiin rantojen ruoppaushankkeisiin ole saatu valtion rahoitusta. Ely-keskus voi myöntää harkinnanvaraista avustusta vesistö-, vesitalous- ja kalataloushankkeisiin. Ely-keskuksen mielestä esitetty Terveempi Onkivesi ry:n veneilyreitit ruoppaushanke ei tue vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteita vesien hyvän tilan saavuttamiseksi, eikä Ely-keskus ole sen vuoksi tukemassa ko. ruoppaushanketta.

Itä-Suomen Tiepiiri on ruopannut 1990-luvulla järven pohjaa Lahdenperälle menevällä venereitillä Lapinlahden kirkonkylän kohdalla tehtyjen 5-tien muutostöiden yhteydessä. Silloin rakennettiin vanhan sillan yhteyteen uusi kevyenliikenteen silta. Rakennustöiden yhteydessä uoman pohjalle oli jäänyt joitakin kiviä ja betonikappaleita, jotka poistettiin myöhemmin.

Lapinlahden kunta teetätti 2000-luvulla AMK-insinöörin lopputyönä Puustellin alueen rantojen kunnostussuunnitelman Linnansalmen lintutornilta Kunnanrantaan saakka. Silloin rakennettiin Puustellin uusi asuntoalue ja tarkoitus oli kunnostaa rannat asuntoalueen rakentamisen yhteydessä asukkaiden virkistyskäyttöön. Suunnitelmassa oli mm. rantapolkujen rakentaminen. Puustellin alueen rantojen kunnostuksen kustannusarvio oli n. 460 000 euroa ja hanke on jäänyt toteuttamatta.

Kuten Terveempi Onkivesi ry toteaa toimenpidepyynnössään, kesä 2018 oli erittäin

kuiva ja keskivedenkorkeus oli jopa 60 cm alle normaalin tason. Tämä aiheutti sen, että isojen moottoriveneiden potkurit osuivat pohjamutaan Linnasalmesta Lahdenperälle menevällä reitillä. Pienveneille tästä kuivasta kesästä johtuneesta vedenpinnan laskemisesta ei tiettävästi ole ollut samanlaista haittaa.

Mikäli ko.venereitti päätettäisiin ruopata, pitäisi reitti ensin mitata ja suunnitella tarkasti, jotta saataisiin tarkempi kuva syntyvistä kustannuksista. Ruoppaamiseen tarvitaan lupa, talvityönä tehtävä ruoppaus vaatii jään vahvistamista jäädyttämällä, ruoppausmassoille pitää olla läjitysalueet ja ne täytyy maisemoida kuivamisen jälkeen.

Ruoppaustöiden yksikkökustannukset vaihtelevat riippuen siitä miten ruoppaus tehdään ja kuinka leveä ja syvä ruopattavasta alueesta tulee. Talviruoppaus on n. puolet halvempaa kuin sulan veden aikana tehtävä proomuruoppaus.

Linnansalmen sillan ja 5-tien siltojen väli on matkana n. 2 km. Mikäli ko. reitillä ruopattaisiin n. kolmasosa matkasta, tulisivat ruoppauskustannukset karkealla arviolla olemaan n.50 - 80 000 euroa talvityönä tehtynä. Kesäruoppaus tuplaisi kustannukset.

Kyseisellä venereitillä on vuosien kuluessa sijoitettu (upotettu painoilla) järven pohjaan välille rautatiesilta - 5-tien sillat useita vesijohtoja ja yksi Nerkoolle menevä viemärijohto. Lisäksi Lapinlahden Vesi Oy:llä on suunnitelma asentaa uusi runkovesiputki Honkaniemen vedenottamolta Juustolantielle ja edelleen Valion tehtaille. Putki alittaisi vesistön juuri Kunnanrannan edustalla, mikä oli yksi venereitin kriittisistä paikoista.

Venereitin ruoppaaminen näiden vesihuollon putkien johdosta saattaa osoittautua kustannuksiltaan suureksi ja jopa mahdottomaksi toteuttaa.

Riskiä putkien rikkoutumiselle ruoppauksen johdosta ei kannata ottaa.

Olisi syytä mitata järven pohja koko venereitin matkalta. Näin saataisiin tarkempaa tietoa venereitin kriittisimmistä kohdista ja pystyttäisiin päättämään olisiko ko. venereitin ruoppaaminen mahdollista tehdä ja miten se vaikuttaisi esim. uuden Honkaniemeltä Valiolle menevän runkovesijohdon asentamiseen järven pohjaan Kunnanrannan kohdalla.

Hyöty tästä venereitin ruoppauksesta tulisi kohdistumaan lähinnä isoille veneille ja ainoastaan silloin, kun veden pinta on kuivan kesän johdosta poikkeuksellisen alhainen. Isoille veneille on Lapinlahden kirkonkylässä laituripaikat Väärnin vierasvenesatamassa. Tässä vaiheessa lieenee paras odottaa ja tarkkailla tilannetta miten usein sama tilanne toistuu kuin viime kesänä.

Toimenpide-ehdotus:

Tekninen toimisto suorittaa järven pohjan mittausta tänä keväänä ja tulevana kesänä Valion uuden runkovesijohdon rakentamisen vuoksi, samalla kertaa voidaan laajentaa mittausaluetta Terveempi Onkivesi ry:n esittämälle venereitille Linnansalmen sillalta Lahdenperälle.

Terveempi Onkivesi ry:n ehdottamaa toimenpidepyyntöä venereitin ruoppaamisesta ei esitetä kunnan talousarvion investointeihin. Perusteluna on, että venereitin ruoppaamiseen ei ole saatavissa valtion avustusta, eikä se edistä vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteita ja isoille moottoriveneille on jo olemassa virallinen venereitti Väärnin vierasvenesatamaan.

Valmistelija tekninen johtaja Eero Mykkänen puh. 040 4883 701.

Oheismateriaalina Terveempi Onkivesi ry:n aloite, Ely-keskuksen lausunto asiasta ja kartta ko. venereitistä.

Teknisen johtajan ehdotus

Tekninen lautakunta hyväksyy vastauksen Terveempi Onkivesi ry:n toimenpidepyyntöön veneilyreitin ruoppaamisesta Linnansalmelta Lahdenperälle yllä olevan toimenpide-ehdotuksen mukaisesti.

Päätös

Jäsen Matti Kojo poistui tämän pykälän käsittelyn ajaksi.
Päätösehdotus hyväksyttiin.